

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 7 juni 1933 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till uppförande av byggnader för statens bakteriologiska laboratorium jämte en i ämnet väckt motion.

I den till riksdagen den 3 januari 1933 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1933/1934 har Kungl. Maj:t under Utgifter för kapitalökning, IV. Fonden för förlag till statsverket. Anslag till allmänna arbeten, att utgå av lånemedel med kort amorteringstid — under återopande av propositionen bilagt, såsom bil. 1 betecknat utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag — föreslagit riksdagen att, i avbidan på blivande proposition i ämnet, till byggnadsarbeten för statens bakteriologiska laboratorium för budgetåret 1933/1934 beräkna ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 10 februari 1933 dagtecknad proposition, nr 105, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för sistnämnda dag, föreslagit riksdagen att dels till uppförande av byggnader för statens bakteriologiska laboratorium i huvudsaklig överensstämmelse med ett av byggnadsstyrelsen i skrivelse den 2 februari 1933 framlagt förslag bevilja ett anslag av högst 1,460,000 kronor; dels ock av sålunda beviljat anslag för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisar utskottet till sist omförmälda statsrådsprotokoll.

I samband härmed har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren av herr *E. Eriksson* i Stockholm väckt motion (II: 420), vari hemställt, att riksdagen må, under förutsättning att byggnaderna för statens bakteriologiska laboratorium förläggas till område å kronoegendomen Ingen-ting i Solna socken, som nu är utarrenderat till koloniträdgårdar, medgiva, att av byggnadsanslaget ett belopp av högst 22,000 kronor får, enligt av järnvägsstyrelsen och byggnadsstyrelsen gjord värdering, användas för beredande av ersättning till ägare av kolonistugor, som på grund av laboratoriets förläggning till området ifråga måste nedrivas eller förflyttas.

Beträffande de av motionären till stöd för hans framställning anförda skälen hänvisar utskottet till motionen.

Statens bakteriologiska laboratorium i Stockholm är alltsedan sin tillkomst inrymt i för ändamålet av privata personer förhyrda lokaler. Huvudlokalerna äro belägna 5 och 6 trappor upp i huset Vasagatan nr 15—17, där 27 rum med en sammanlagd golvyta av cirka 800 kvm. disponeras. Hyran utgör för närvarande 23,300 kronor om året. Det nu löpande hyreskontraktet utgår den 1 oktober 1935. Uppsägningstiden är ett år.

Förutom den nämnda huvudlokalen förhyras dels av enskild person 2 rum jämte stallar i fastigheten Norrtullsgatan 40 för 6,960 kronor om året och dels 4 kylceller i centralsaluhallen för 1,900 kronor om året. Vidare disponerar laboratoriet 2 rum i en gårdsbyggnad på karolinska institutets tomt till s. k. pestlaboratorium. Då stallarna vid Norrtullsgatan 40 äro för små, hava stallutrymmen måst förhyras jämväl på annat håll, nämligen av A.-B. Walls vedgårdar vid Norrtull; därjämte äro regelbundet omkring femton hästar utackorderade. Slutligen disponerar laboratoriet ett av medicinalstyrelsen upplåtet källarutrymme i kvarteret Grönlandet norra om tillhoppa 73 kvm. Såväl avtalet om dispositionen av pestlaboratoriets lokaler som kontraktet om stallokalerna vid Norrtullsgatan 40 gälla med allenast tre månaders uppsägning. För hyresavtalet med A.-B. Walls vedgårdar är uppsägningstiden en månad.

Med skrivelse den 25 oktober 1932 har *statens organisationsnämnd* överlämnat betänkande med plan för statens byggnadsverksamhet under närmast kommande tioårsperiod (statens offentliga utredningar 1932: 25). I denna plan har organisationsnämnden till behandling upptagit fråga om uppförande av nya byggnader för bakteriologiska laboratoriet.

Härom har organisationsnämnden anfört bland annat följande:

Organisationsnämnden ansåge laboratoriets nuvarande lokaler vara av den bristfälliga beskaffenhet och så otillräckliga, att frågan om laboratoriets förseende med nya och större lokaler måste inom en relativt snar framtid bringas till sin lösning.

Med hänsyn till den synnerliga vikten av att laboratoriets verksamhet icke på grund av yttre omständigheter hämmades i sin aktivitet, hade organisationsnämnden funnit det oundgängligen nödvändigt, att inom en relativt nära framtid laboratoriet försåges med egna och ändamålsenliga lokaler. Dessa lokaler borde sammanföras till ett och samma ställe. Den nuvarande lokalsplittringen erbjöde nämligen uppenbara olägenheter. Till frågan om plats för de nya anläggningarna hade organisationsnämnden icke varit i tillfälle att taga någon bestämd ståndpunkt. Nödvändigt torde emellertid vara, att laboratoriet förlades till Stockholms utkanter eller dess närmaste omnejd. En anläggning av dylikt slag krävde nämligen — bland annat för rastplats för hästar m. m. — ej oväsentligt utrymme.

I fråga om storleken av de nybyggnader, som erfordrades för att bereda bakteriologiska laboratoriet tillfredsställande lokaler, torde man hava att räkna med en avsevärd utökning i förhållande till det nuvarande utrymmet.

Organisationsnämnden hade icke kunnat taga bestämd ståndpunkt till frågan om de utrymmen, som erfordrades för anordnandet av nya lokaler åt bakteriologiska laboratoriet, men givetvis åtginge därför avsevärda kostnader, därvid dock borde bemärkas, att de nu årligen utgående hyrorna för laboratoriets lokaler representerade förräntningen av ett ej oväsentligt kapital. Emellertid torde det väl låta sig göra att utföra nybyggnadsarbetet

i etapper. De byggnader, som först borde komma till utförande, vore dels pestlaboratoriet och dels djurstallarna, detta bland annat beroende på den rådande ovissheten i avseende å de nuvarande lokalernas disposition. Med uppförandet av den nya laboratoriebyggnaden torde kunna anstå ännu några år, låt vara att olägenheter givetvis vore förknippade med att stallarna vore belägna på långt avstånd från huvudlokalerna.

Enligt ett preliminärt utkast kunde kostnaderna för utförandet av den första byggnadsetappen, bestående av ett pestlaboratorium, ett hus för immunisering av större djur m. m., ett stall för smådjur, ett stall för vaccinkalvar och två häststall med plats för sammanlagt 75 hästar, ävensom nödiga bostadsutrymmen för djurskötare beräknas belöpa sig till cirka 500,000 kronor. Kostnaderna för hela anläggningen syntes enligt nämndens mening icke böra få överstiga 1½ miljon kronor, även om det av laboratoriets föreståndare uppgjorda byggnadsprogrammet för laboratoriebyggnaden måste för sådant ändamål något beskäras. Att för nämnda belopp en i stort sett tillräcklig och ändamålsenlig anläggning kunde uppföras och inredas, ansåge sig nämnden kunna förutsätta.

Den första byggnadsetappen torde böra komma till utförande under budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 med kostnaderna fördelade med hälften på vardera budgetåret. Själva laboratoriebyggnaden ansåge organisationsnämnden böra uppföras under budgetåren 1937/1938 och 1938/1939, likaledes med kostnaderna lika fördelade på de bägge åren.

Byggnadsstyrelsen har med skrivelse den 2 februari 1933 överlämnat i ämnet verkställd utredning. I nämnda skrivelse har byggnadsstyrelsen först berört frågan om *lämplig tomtplats* för institutionen. Därvid har förutsatts, att tomtplats måste beredas inom kronan tillhörig mark i Stockholms utkanter eller dess närmaste omnejd. I detta avseende har *byggnadsstyrelsen* anfört:

Vid valet av tomtplats hade måst beaktas dels att institutionen, såsom organisationsnämnden framhållit, krävde ett mycket betydande tomtutrymme, dels att laboratoriet, vilket hade intimt samarbete med såväl medicinalstyrelsen som karolinska institutet och de stora sjukhusen i huvudstaden, speciellt det statliga undervisningssjukhuset serafimerlasarettet (i en framtid karolinska sjukhuset), och som ombesörjde utlämning av sera till läkare och allmänhet, måste hava möjligast goda och snabba förbindelser med nämnda institutioner och med stadens centrum.

Vid de undersökningar, byggnadsstyrelsen i samråd med föreståndaren för bakteriologiska laboratoriet, professorn Carl A. Kling verkställt i syfte att erhålla ett ur angivna synpunkter lämpligt tomtområde, hade befunnits, att endast följande tre, kronan tillhöriga områden kunde komma i fråga, nämligen 1) ett område å Norra Djurgården, beläget mellan Sturevägen, Storängsvägen samt statens järnvägars mot Hjorthagen gränsande område, 2) ett område å Kvarnängen, beläget söder om Skanstull, samt 3) ett inom kronoegendomen Ingenting i Solna socken beläget område invid Huvudsta municipalsamhälle. Byggnadsstyrelsen finge i detta sammanhang särskilt framhålla, att verkställda undersökningar givit vid handen, att inom det för karolinska sjukhuset och karolinska institutet avsedda s. k. Norrbackaområdet plats endast skulle kunna beredas för själva laboratoriebyggnaden men icke för övriga för laboratoriet erforderliga byggnader. En förläggning av laboratoriet till sistnämnda område skulle alltså innebära en fortsatt splittning av laboratoriets lokalinnehav, vilket givetvis, såsom även organisationsnämnden framhållit, medförde stora olägenheter för laboratoriets verksamhet.

Sedan redogörelse lämnats för i ärendet av riksmarskalksämbetet, Djurgårdskommissionen, chefen för krigsskolan samt järnvägsstyrelsen avgivna yttranden, har *byggnadsstyrelsen* i förlägningsfrågan för egen del anfört i huvudsak följande:

Med hänsyn till vad riksmarskalksämbetet och Djurgårdskommissionen anfört mot en förläggning av laboratoriet till Norra Djurgården, respektive Kvarnängen, funne byggnadsstyrelsen sig icke böra förorda en dylik förläggning. I detta sammanhang finge styrelsen framhålla, att det av Djurgårdskommissionen ifrågasatta området å Järvafältet med hänsyn till sitt läge icke vore lämpligt för ändamålet samt att en förläggning av laboratoriet till Kvarnängsområdets sydligaste del i omedelbart grannskap till tarmrenserierna icke lämpligen borde komma ifråga, då laboratoriet där skulle vid vissa vindar störas av besvärande stank från nämnda renserier.

Den å kronoegendomen Ingenting disponibla marken omfattade i sin helhet omkring 108,000 kvm. Av denna mark skulle emellertid endast omkring 60,000 kvm. behöva tagas i anspråk för laboratoriet, men återstoden torde lämpligen böra reserveras för vissa laboratoriet närstående ändamål. Området ifråga hade en för byggnadsändamål mycket lämplig terräng, och erforderliga gas-, vatten- och avloppsledningar kunde utan alltför stora kostnader anslutas till Huvudsta municipalsamhälles ledningsnät. Styrelsen ville i detta sammanhang framhålla, att styrelsen under hand erfarit, att något hinder för en sådan anslutning icke torde vara att förvänta från samhällets sida. Området hade vidare ett lämpligt läge i förhållande till det blivande karolinska sjukhuset och den för karolinska institutets framtida nybyggnader reserverade marken å det s. k. Norrbackaområdet. Vidare hade området goda förbindelser med stadens centrum, nämligen dels järnvägsförbindelse över den närbelägna Huvudsta station och dels omnibusförbindelser.

På grund av vad sålunda anförts har byggnadsstyrelsen funnit sig böra förorda laboratoriets förläggning till området å kronoegendomen Ingenting.

Vad härefter angår för laboratoriet *erforderliga nybyggnader* har å byggnadsstyrelsens utredningsbyrå i samråd med laboratoriets föreståndare utarbetats ett förslag, åskådliggjort å styrelsens yttrande bilagda nio ritningar jämte situationsplan, dagtecknade den 5 januari 1933 och försedda med påteckning om godkännande av föreståndaren den 3 februari 1933. Förslaget omfattar, utom *huvudbyggnaden tappningshall, smådjursstall, stall för vaccinkalvar, två häststallar, pestlaboratorium* ävensom *portvaktstodad med garage och badavdelning*.

Styrelsen har vidare meddelat, att för institutionen, utöver förut angivna byggnader, erfordrades diverse mindre uthus, såsom ett vagnslider och en med detta sammanbyggd mindre smedja, en övertäckt rastgård m. m. För de erforderliga uthusbyggnaderna hade det icke befunnits nödvändigt att redan nu upprätta särskilda ritningar.

De föreliggande förslagen till ritningar hava av byggnadsstyrelsen under hand underställts medicinalstyrelsens prövning.

I anledning härav har *chefen för medicinalstyrelsen* generaldirektören N. Hellström i en den 26 januari 1933 avgiven promemoria anfört, att han vid granskning av ritningarna i samråd med professorn Kling, medlemmen för

hygien av medicinalstyrelsens vetenskapliga råd professorn G. Wirgin och medicinalrådet M. Herrlin icke funnit något annat av betydelse att erinra mot byggnadsstyrelsens förslag än att utrymmen borde i planen reserveras för ett laboratorium för beredande av vaccin mot tuberkulos, s. k. Calmette-vaccin, även om icke behov därav för närvarande föreläge. I promemorian framhålles jämväl vikten av att den föreslagna tomten icke bleve föremål för någon reduktion, som kunde medföra, att bristande utrymme reste hinder att i framtiden till det föreslagna laboratoriet ansluta andra institutioner med arbetsuppgifter närstående det bakteriologiska laboratoriets. Därmed avsåges närmast ett tekniskt-hygieniskt laboratorium.

På grund av vad chefen för medicinalstyrelsen sålunda anfört har byggnadsstyrelsen i sin berörda skrivelse framhållit, att plats å tomtområdet funnes till lokal för ett laboratorium för beredande av Calmettevaccin, vilken byggnad enligt vad preliminära utredningar givit vid handen i allt väsentligt skulle såväl beträffande planläggning som storlek bliva likartad med den föreslagna byggnaden för pestlaboratoriet. I övrigt anför byggnadsstyrelsen, att styrelsen jämväl för sin del funne det lämpligt, att den del av det disponibla området å kronoegendomen Ingenting, som icke vore avsedd att nu tagas i anspråk, eller alltså 48,000 kvm., reserverades för andra institutioner med arbetsuppgifter, närstående det bakteriologiska laboratoriets.

Beträffande *kostnaderna för den föreslagna nyanläggningen* fördela sig dessa enligt inom byggnadsstyrelsen verkställda beräkningar på följande sätt:

Huvudbyggnad	byggnadsarbeten	kr.	540,000
Tappningshall	»	»	60,000
Pestlaboratorium	»	»	51,000
Smådjursstall	»	»	45,000
Stall för vaccinkalvar	»	»	55,000
Häststall	»	»	60,000
»	»	»	50,000
Portvaktsbostad, garage, badavdelning	»	»	24,000
Smedja, uthus samt övertäckt rastgård	»	»	25,000
Vägar, stängsel och planeringsarbeten	»	»	90,000
Värme-, vatten- och sanitära installationer samt yttre ledningar	»	»	265,000
Elektriska anläggningar	»	»	55,000
Ritningar, kontroll och oförutsedda utgifter	»	»	140,000
		Summa kr.	1,460,000

I nämnda belopp äro icke medräknade kostnader för laboratoriebord och annan specialinredning.

I fråga om *sättet för byggnadsföretagets bedrivande* har byggnadsstyrelsen till en början erinrat om den av organisationsnämnden föreslagna uppdelningen av arbetet i två etapper — 1933/1935 och 1937/1939 — samt därefter anfört följande:

Såsom organisationsnämnden själv framhållit skulle emellertid olägenheter vara förknippade med den föreslagna uppdelningen av byggnadsföretaget

med hänsyn till att stallarna vore belägna på långt avstånd från de nuvarande huvudlokalerna. Enligt byggnadsstyrelsens mening talade även andra praktiska och även ekonomiska skäl för att byggnadsföretaget utfördes i ett sammanhang. Därest arbetena, i enlighet med vad organisationsnämnden föreslagit, igångsattes under budgetåret 1933/1934 och anläggningen i sin helhet utfördes i ett sammanhang, skulle arbetena så kunna bedrivas, att de för desamma erforderliga medlen, sammanlagt 1,460,000 kronor, borde vara tillgängliga under nämnda budgetår och närmast därpå följande. Sålunda vore för budgetåret 1933/1934 erforderligt ett belopp av 1,000,000 kronor, under det att återstoden eller 460,000 kronor skulle falla på budgetåret 1934/1935.

Departementschefen har anfört bland annat följande:

»Av den förebragta utredningen synes mig otvetydigt framgå, att nya lokaler med det snaraste böra beredas åt bakteriologiska laboratoriet. Vad i ärendet förekommit giver tillika vid handen, att lokaler i den omfattning, som föreslagits, äro erforderliga för laboratoriets verksamhet.

Förslaget att förlägga laboratoriet till kronoegendomen Ingenting i Solna socken synes mig lämpligt. I enlighet med den mening, som uttalats i ärendet av byggnadsstyrelsen och chefen för medicinalstyrelsen, anser jag, att den del av området, som icke nu behöves för laboratoriets räkning, bör reserveras för laboratoriet närstående ändamål. Med anledning av yttrande av chefen för krigsskolan vill jag efter samråd med chefen för försvarsdepartementet nämna, att någon minskning av det belopp, som för närvarande ställes till krigsskolans förfogande från byggnadsanslag under arméförvaltningens fortifikationsdepartement, icke kommer att föranledas därav, att ett nu av krigsskolan utarrenderat område upplåtes för laboratoriet.

Byggnadsstyrelsens förslag till uppförande av de olika för laboratoriet erforderliga byggnaderna föranleder icke någon erinran från min sida. Ej heller synes mig något vara att invända mot de av styrelsen framlagda kostnadsberäkningarna, slutande å en summa av 1,460,000 kronor.

I fråga om sättet för byggnadsföretagets bedrivande förordar jag, att det samma utföres i ett sammanhang med början under nästkommande budgetår.

För arbetenas utförande torde för nästa budgetår erfordras ett anslag av 1,000,000 kronor eller samma belopp, vartill anslaget i statsverkspropositionen preliminärt beräknades.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att pröva, huruvida med hänsyn till rådande arbetslöshet närmare bestämmelser rörande arbetets utförande böra föreskrivas.»

Utskottet.

Innan utskottet ingår på behandlingen av det i Kungl. Maj:ts här förevarande proposition framlagda förslaget, har utskottet ansett sig böra med några ord angiva sin principiella ståndpunkt beträffande en rad frågor rörande statliga arbeten av olika slag, vilka av utskottet behandlas, förutom i här förevarande utlåtande, jämväl i utlåtandena nr 6—15. Dessa arbeten äro till största delen sådana, för vilka medel i statsverkspropositionen äskats eller beräknats under fonden för förslag till statsverket och vilka avsetts att bestridas

av lånemedel med kort amorteringstid. Härutöver har utskottet i detta sammanhang ansett sig böra till behandling upptaga vissa till utskottet hänvisade motioner, vilka synts utskottet beröra därmed likartade frågor.

Utskottet har betraktat de sålunda föreliggande framställningarna såsom led i åtgärder i syfte att inom en rimlig kostnadsram bereda arbetstillfällen i så stor utsträckning som möjligt inom skilda delar av landet och inom olika fack. Följaktligen har utskottet haft att tillse, att en avvägning av de föreslagna åtgärderna sker i förhållande till andra slag av åtgärder med samma ändamål inom den antagna kostnadsramen. Härutöver har utskottet haft att taga hänsyn till angelägenhetsgraden hos de olika arbetena, sådan denna framgått av de förebragta utredningarna. Vidare har utskottet haft att beakta, att icke för de olika arbetena större belopp ställas till förfogande för budgetåret 1933/1934 än som — under beaktande av olika härpå inverkan omständigheter — kunna beräknas verkligen åtgå under nämnda tid.

I nära samband med sistnämnda spörsmål står en fråga, som utskottet icke ansett sig kunna underlåta att här något beröra, nämligen den pågående byggnadskonflikten. Utskottet vill erinra, att byggnadsstyrelsen i sitt utlåtande över de s. k. beredskapsakkunnigas förslag berört de då pågående löneavtalsförhandlingarna inom byggnadsindustrien samt ansett, att några beredskapsarbeten inom husbyggnadsfacket, avsedda att utföras på entreprenad, icke borde igångsättas, förrän enighet vunnits mellan parterna i de då pågående avtalsförhandlingarna. Vad byggnadsstyrelsen sålunda anfört finner utskottet böra äga tillämpning beträffande här ifrågavarande byggnadsföretag. Vidare böra ej, innan enighet vunnits mellan parterna, några större byggnadsföretag i byggnadsstyrelsens eller annan statlig myndighets egen regi igångsättas eller avsevärt utökas.

Det har icke varit utskottet möjligt att ens approximativt beräkna den försening av byggnadsarbetenas igångsättande, som i anslutning till utskottets nyss angivna ståndpunkt kan föranledas. Ej heller har utskottet ansett sig annat än i ett par enstaka fall kunna göra någon beräkning av den minskning i medelsåtgången för budgetåret 1933/1934, som härav kan bli en följd.

Beträffande sättet för täckande av de anslag, som av utskottet tillstyrkas i dess här avsedda utlåtanden nr 5—15, kommer utskottet att senare under riksdagen avgiva utlåtande.

Härvid kommer utskottet tillika att till behandling upptaga vad som i åtskilliga av de i detta sammanhang av utskottet behandlade framställningarna anförts därom, att det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva, huruvida närmare bestämmelser rörande arbetenas utförande borde föreskrivas med hänsyn till rådande arbetslöshet.

Efter dessa allmänna uttalanden övergår utskottet till behandlingen av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 105 framlagda förslag om anslag till uppförande av byggnader för statens bakteriologiska laboratorium.

Utskottet har genom den förebragta utredningen samt besök vid bakteriologiska laboratoriets nuvarande lokaler funnit bestyrkt, att dessa äro av så

bristfällig beskaffenhet och så otillräckliga, att frågan om laboratoriets förseende med nya och större lokaler uppenbarligen måste inom en snar framtid bringas till sin lösning. Utskottet tillstyrker alltså, att åtgärder nu vidtagas för realiserandet av detta byggnadsföretag.

Vad till en början sättet för byggnadsföretagets bedrivande beträffar har utskottet — med hänsyn till de olägenheter, som följa av den nuvarande förläggningen av lokalerna för laboratoriet till skilda delar av staden — funnit sig böra tillstyrka förslaget om att arbetena må komma till utförande i ett sammanhang och icke — såsom organisationsnämnden förordat — i två etapper.

Utskottet har undersökt de olika förslag till förläggning av den nya institutionen, vilka under ärendets behandling framkommit, och därvid erhållit den uppfattningen, att det av Kungl. Maj:t för ändamålet föreslagna området å kronoegendomen Ingenting i Solna socken med hänsyn till omfattning, belägenhet och utvidgningsmöjligheter torde vara det för ändamålet lämpligaste, som kan komma i fråga.

I detta sammanhang har utskottet till behandling upptagit det i motionen II: 420 framförda yrkandet, att ett belopp av högst 22,000 kronor skulle, enligt av järnvägsstyrelsen och byggnadsstyrelsen gjord värdering, användas för beredande av ersättning till ägare av kolonistugor, som på grund av laboratoriets förläggning till området i fråga måste nedrivras eller förflyttas.

Utskottet har icke haft tillfälle att verkställa den närmare utredning, som är erforderlig för ett ståndpunktstagande redan nu till vad i motionen yrkats. Ej heller har det för utskottet varit möjligt att överblicka de konsekvenser, ett bifall till motionen skulle kunna medföra vid andra, likartade tillfällen. Då emellertid enligt utskottets uppfattning vissa billighetsskäl synas tala för att åtgärder i motionens syfte vidtagas, finner utskottet, att berörda frågor böra, efter utredning och värdering av sakkunnig myndighet, göras till föremål för övervägande av Kungl. Maj:t. Skulle härvid finnas, att ersättning i någon form kan och bör ifrågakomma, läres särskild framställning i ärendet till riksdagen böra ske.

Med vad nu anförts torde motionen II: 420 få anses besvarad.

Mot de i ärendet företedda ritningarna och kostnadsberäkningarna har utskottet icke funnit något att erinra liksom icke heller mot vad departementschefen anført därom, att den del av området, som icke nu behöves för laboratoriets räkning, bör reserveras för laboratoriet närstående ändamål.

För budgetåret 1933/1934 har Kungl. Maj:t hemställt om anvisande av ett belopp av 1,000,000 kronor. Enligt utskottets uppfattning torde det emellertid komma att dröja ganska långt in på nästkommande budgetår, innan arbetsritningar o. s. v. hunnit färdigställas, så att arbetena kunna igångsättas. Utförandet av erforderliga vägar och planeringsarbeten torde också komma att taga viss tid i anspråk. Med hänsyn härtill har utskottet funnit sig böra förordna en nedsättning av det för budgetåret 1933/1934 äskade anslaget till 600,000 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till uppförande av byggnader för statens bakteriologiska laboratorium i huvudsaklig överensstämmelse med ett av byggnadsstyrelsen i skrivelse den 2 februari 1933 framlagt förslag bevilja ett belopp av högst 1,460,000 kronor ävensom av nämnda belopp för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor;

II. att herr Erikssons i Stockholm ovanberörda motion (II: 420) må anses besvarad med vad utskottet i det föregående anfört.

Stockholm den 6 juni 1933.

På särskilda utskottets vägnar:

FELIX HAMRIN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sigfrid Hansson, Johansson* i Fredrikslund, *von Stockenström, Björnsson, Sederholm, Wohlin, Sam Larsson, Lindström, Bagge, Pauli, Nilsson* i Gränebo och *Forsslund*; samt

från andra kammaren: herrar *Hamrin, Jansson* i Falun, *Lindman, Lindqvist, Olsson* i Kullenbergstorp, *Fast, Nilsson* i Landeryd, *Olsson* i Gävle, *Linnér, Pehrsson* i Bramstorp, *Andersson* i Tungelsta och *Andersson* i Malmö.
